

Monitoring wolven in Vlaanderen

Jagers spenderen heel wat tijd buiten, en merken de aanwezigheid of passage van diersoorten daardoor snel op. Ze zijn als het ware de ogen en oren van het buitengebied. Jagers werken mee aan de monitoring van de wolven door hun waarnemingen door te geven. In Limburg, binnen het leefgebied van de gevestigde wolvenroedel gebeurt dit op een structurele basis. Elders in Vlaanderen kunnen jagers hun waarnemingen doorgeven aan de overheid via wolf@inbo.be. Tip: zet het kenniscentrum (kenniscentrum@hvv.be) mee in CC, zodat we ook mee kunnen opvolgen.

Zowel zichtwaarnemingen als waarnemingen van sporen van wolf zijn welkom. Om de wolvenaanwezigheid in Vlaanderen goed te kunnen opvolgen is het belangrijk om de meldingen zo veel mogelijk te documenteren. Zorg voor goed beeldmateriaal en geef bij elke waarneming ook extra informatie door (wie, waar, wanneer, omstandigheden,...).

Hoe beter de waarnemingen gedocumenteerd zijn, met hoe meer zekerheid ze kunnen worden beoordeeld en de wolvenaanwezigheid kan opgevolgd worden. Zo wordt een zichtwaarneming nog niet meteen beoordeeld als 'zeker wolf' maar kan dit bij duidelijke camerabeelden wel het geval zijn.

Tips voor goede meldingen:

- **Zichtwaarnemingen:** je mag elke zichtwaarneming doorgeven, maar het gewicht ervan wordt groter als ze worden ondersteund door beeldmateriaal: foto's, een filmpje, wildcamerabeelden, ... Best ook fotomateriaal mee te sturen van de directe omgeving (plaatsbepaling). Als het om een wolf met duidelijke uiterlijke kenmerken gaat is het soms mogelijk om op basis hiervan ook af te leiden om welke wolf het gaat en waar deze eerder reeds werd waargenomen.
- **Loopsporen wolf:**
 - o Documenteer dit met duidelijke foto's met een goede grootte-referentie erbij. Ideaal is een meetlatje
 - o Beperkt de foto tot één of enkele prenten, maar geef foto's door van zoveel mogelijk prenten, zowel afzonderlijk als in onderling loopverband. Op basis van het loopverband is het mogelijk een loopspoor van een wolf met grote waarschijnlijkheid van dit van een hond te onderscheiden
- **Uitwerpselen wolf:** deze worden, om hygiënische redenen en mogelijke kans op besmetting met zoönosen, in de regel ter plaatse gefotografeerd en verder ongemoeid gelaten.
 - o Documenteer dit met duidelijke foto's met een goede grootte-referentie erbij. Ideaal is een meetlatje.
 - o Eventuele inzameling of bemonstering (DNA-staalname) ervan mag enkel volgens een strikt veiligheidsprotocol plaatsvinden, in directe samenspraak met het INBO.
- **Wolvenharen:** Haren, gevonden aan bv. een prikkeldraad of op een ligplek (dagrustplaats), kunnen gedroogd aan de lucht en opgeborgen in een (droge) papieren enveloppe aan het INBO worden overgemaakt voor visuele beoordeling of DNA-analyse. Doe dit enkel als het vrij duidelijk is dat het om wolvenhaar kan gaan vb. wolf staat op camera voor de draad en haar hangt op plaats waar wolf passeerde. Anders is de kans dat dit effectief wolvenhaar is veel te klein.
- **Dode wilde dieren:**
 - o Documenteer deze met foto's: zowel foto's van de situatie zoals het dier is gevonden als detailfoto's van de beet en het vraatpatroon. Zorg ervoor het dier minimaal te manipuleren.

- Op basis van het aangeleverde fotomateriaal en de omstandigheden (oa. tijdsverloop, andere sporen, ...) kan INBO beslissen een DNA-staal af te nemen of een cameraval te plaatsen aan het kadaver.
- **Dode gehouden dieren:**
 - Raak het kadaver niet aan en scherm het af voor honden, aaseters, ... Niet afdekken met plastic of ander materiaal om contaminatie te vermijden.
 - Bel zo snel mogelijk naar de natuurinspectie (op de dag van de aanval). DNA-staalname moet gebeuren binnen de 24 uur na de aanval.
 - INBO neemt een DNA-staal voor speekselresten. Dit staal is niet enkel voor monitoring, maar wordt ook gebruikt om uit te maken of het gaat om een wolvenaantal en dus schadevergoeding mogelijk is.